

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Александър Трайков Христов,

Университет за национално и световно стопанство, катедра „Международна икономика и политика“

за дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (семиотика)

Кандидат: Севим Асимова Танева

Тема на дисертацията: Пазарни предизвикателства пред тютюневата индустрия.

Интегриран изследователски анализ с фокус върху семиотичните методи

Научен ръководител: Проф. д-р Кристиан Банков

Обща характеристика на дисертацията – значимост, цели и методология

Предложената дисертация представлява изключително задълбочен труд, посветен на доста интересна тема, която предизвиква нееднозначно отношение – цигарите и цигарената индустрия като цяло. Натоварен с негативизъм, този бранш въпреки това успява да остане ценен пример за много постижения в сферата на маркетинга и комуникациите, от което могат да се възползват редица компании. В този смисъл както заради това, така и заради метаморфозите в тютюневата индустрия, разработката носи своята ценност.

При това съдържанието дава основание да се заяви еднозначно, че актуалността и значимостта на разглежданата проблематика е на необходимото ниво. В този смисъл разработката може да бъде изключително полезна за теорията и практиката на комуникациите и стъпка в посока постигане на по-съвършени комуникации на брандовете.

Работата притежава всички необходими формални характеристики на сериозен дисертационен труд. Стилът е на високо ниво, постановките са ясни и разбираеми, въпреки сложността на разглежданата проблематика. Практическата част е с висока степен на самостоятелност, към нея е подхотено достатъчно отговорно, методологията е представена надлежно.

Може би е налице необходимост от усъвършенстване на увода в посока по-релевантни академични реквизити. Прекрасно би било да се представи актуалността на темата, която в случая не е толкова видима на пръв поглед.

Описание и оценка на приносите (научни и научно-приложни)

Дисертацията има достатъчно много постижения и предимства, които определено дават основание за позитивна позиция. От една страна, те са свързани със задълбочеността на разработката, а от друга – със сравнително новото поле на изследване, което докторантката се опитва да експлоатира – при това достатъчно успешно. Позитивите се виждат както като принос към теорията, основно семиотичните изследвания, така и за маркетинговата и комуникационна практика в страната ни.

Без да са подредени по значение, основните научни и научно-приложни приноси и положителни моменти могат да бъдат обобщени така:

1. Има впечатляваща интеграция на семиотичните с традиционните маркетингови и пазарни изследвания. Всъщност, дисертационния труд има потенциала да запълни една съществена липса в съвременните маркетингови комуникации. Като правило анализът и гледните точки към тях са или прекалено икономически, или властва прекалено голям субективизъм. При все че като изследовател съм една идея по-далеч от тази тематика, убедено мога да твърдя, че семиотиката и създаването на значения е ключово за по-доброто разбиране за това как функционират маркетинговите комуникации, съответно, за повишаване на тяхната ефективност. Тук говорим за акцент върху това как се възприема рекламата, как да се съобрази максимално добре с характеристиките на целевите групи и много други.

2. Анализът на потреблението на тютюневи изделия е задълбочен и обширен. Подходът към темата е изключително трезв, не личи никакво пристрастие или каквато и да било форма на намеса на емоционалност в представените и анализирани позиции. Дадена е необходимата историческа перспектива по темата, както и доста съвременни аспекти на потреблението на тютюневи изделия, а също и на някои аспекти от маркетинговите комуникации. Аргументацията е стабилна, текстът е добре подреден.

3. Научният анализ в разработката е осъществен на основата на достатъчно голям брой интересни и релевантни източници. Може би е важно той да бъде обогатен с още български автори, но така или иначе те са използвани адекватно, с необходимия личен принос.

4. Семиотичният анализ и семиотичният подход – както са формулирани в увода, а и по-нататък – са методи, използвани сравнително рядко. Маркетинговите комуникации имат нужда от подобна гледна точка, дори и когато става въпрос за извеждане на закономерности, а там, където има творчество, това трудно може да бъде постигнато.

Бележки и препоръки

Както е отбелязано и в заключението, цялостната оценка на дисертацията е положителна, но е важно да бъде обърнато внимание и на две бележки, които могат да бъдат приети и като препоръки за усъвършенстване.

Първата е по отношение на съответствието между заглавието и съдържанието. В заглавието е направено заявка за „пазарни предизвикателства“, а такива като цяло не са експлицирани в текста. Въпросните предизвикателства по всяка вероятност са свързани с трудностите на пазара на тютюневи изделия напоследък – което е резултат както от регулации, така и от промени в потребителските навици и предпочитания. Това е нещо, което дипломантката е добре да добави или доизясни.

Втората е свързана с пазарния дял, представен като крайна стъпка в оптималния изследователски модел с интегриран семиотичен анализ. Проблемът тук е, че това е относителна икономическа категория, която взема предвид и останалите участници на пазара, а и цялостното представяне на бранша. Например ако в тютюневата индустрия е налице спад, пазарният дял на един бранд може да намалява или да се увеличава, а представянето на компанията да се влошава. В тази връзка със сигурност по-точен би бил друг показател.

Тези бележки не намаляват положителната оценка за дисертацията и значимостта на посочените научни постижения. Текстът представя автора като изследовател с добри познания и умения в тази сфера.

Преценка на публикациите и цитиранията

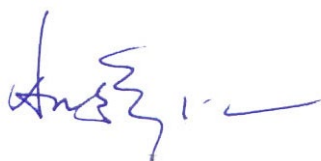
Посочените публикации по темата на дисертационното изследване са напълно релевантни на темата, което дава основание за позитивна оценка, въпреки че са публикувани доста преди представянето на дисертационния труд. Полезно би било да се публикуват и актуалните развития, представени подобаващо добре от страна на авторката.

Заклучение

Като се вземат предвид достойнствата на разработката, актуалността и спецификата на изследваните проблеми, възможността за тяхното приложение в практиката, отличното теоретично равнище на изследваните и анализирани проблеми и всичко останало, цялостната ми оценка за дисертацията е положителна. В тази връзка бих искал убедено да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Севим Асимова Танева в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (семиотика).

22.09.2023 г.

Автор на становището:

Доц. д-р Александър Христов